

**МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ
ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ЛОГІСТИКИ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА**

УДК 005.932

Панасьянц Г. С.

Проаналізовано теоретичні засади оцінки стану організаційної системи логістики промислового підприємства та запропоновано використання експертного методу для дослідження рівня організаційного забезпечення формування та функціонування логістичних систем промислових підприємств. Для цього була розроблена анкета для керівництва та спеціалістів підприємств, котра охоплює необхідні для аналізу характеристики організаційної системи логістики. Серед них управлінські характеристики логістичної системи, агреговані характеристики та характеристики організаційної ефективності. Також було визначено чинники, які впливають на кожну групу цих характеристик.

Ключові слова: логістична система, агреговані характеристики, організаційна ефективність.

.....

**МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К АНАЛИЗУ ОРГАНИЗАЦИОННОЙ
СИСТЕМЫ ЛОГИСТИКИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ**

УДК 005.932

Панасьянц А. С.

Проанализированы теоретические основы оценки состояния организационной системы логистики промышленного предприятия и предложено использование экспертного метода для исследования уровня организационного обеспечения формирования и функционирования логистических систем промышленных предприятий. Для этого была разработана анкета для руководства и специалистов предприятий, которая охватывает необходимые для анализа характеристики организационной системы логистики. Среди них управленческие характеристики логистической системы, агрегированные характеристики и характеристики организационной эффективности. Также определены факторы, влияющие на каждую группу этих характеристик.

Ключевые слова: логистическая система, агрегированные характеристики, организационная эффективность.

.....

**THE METHODOLOGICAL APPROACH TO THE ANALYSIS
OF THE LOGISTICS ORGANIZATIONAL SYSTEM
AT THE INDUSTRIAL ENTERPRISE**

The theoretical basis of evaluating the state of the logistics organizational system at the industrial enterprise has been analysed and using the expert method for investigating the level of organizational support of the logistic systems' formation and operation at the industrial enterprises has been suggested. For this purpose the questionnaire for leaders and specialists of enterprises covering the necessary characteristics in order to analyse the logistics systems has been developed. Among them are management characteristics of the logistic system, aggregative characteristics, and characteristics of organizational efficiency. The factors which influence every group of these characteristics have been also identified.

Key words: logistic system, aggregative characteristics, organizational efficiency.

Ефективні формування та вибір напрямів розвитку організаційної системи логістики промислового підприємства неможливі без аналітичних досліджень її стану. Метою такого аналізу є оцінка менеджменту підприємства на основі низки показників, що характеризують логістичну систему (ЛС), яка сформована та функціонує на підприємстві. На основі аналізу організаційної системи логістики підприємства можна визначити особливості та рівень її розвитку, виділити слабкі та сильні сторони, розробити рекомендації щодо її подальшого ефективного функціонування. Ці заходи є необхідними для вдосконалення логістичної діяльності підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

На сьогодні в наукових джерелах немає єдиної методики аналізу та оцінки організаційної системи логістики підприємства. Ефективність організаційної структури служби логістики на підприємстві досліджувалась такими вітчизняними вченими, як Крикавський Є. В., Чухрай Н. І., Окландер М. А., Ларіна Р. Р. Серед російських вчених проблемою оцінки організаційної системи логістики займалися такі вчені, як Сергєєв В. І., Міротін Л. Б., Ташбаєв І. Е., Порошина О. Г., Гаджинський А. М., Неруш Ю. М., Чубуков Л. Б. Закордонні вчені, серед яких Д. Бауерсокс, Д. Клосс, Дж. Уотерс та ін., у своїх працях приділяли увагу аналізу ефективності логістичної системи підприємства. Але на сьогодні відсутня загальноприйнята методика оцінки організаційної системи логістики підприємства. Тому, на думку автора, методичні підходи до оцінки та аналізу організаційної системи логістики промислового підприємства потребують подальшого розвитку та теоретичних досліджень.

Метою даного дослідження є подальший розвиток методики оцінки організаційної системи логістики промислового підприємства.

Застосування логістики в Україні зумовлене вимогами економічного розвитку, але логістичний підхід не настільки активно використовується у вітчизняному промисловому комплексі порівняно із розвинутими країнами. Це обумовлює необхідність вирішення цілого ряду питань, серед яких важливим є проведення аналізу та оцінки організаційних аспектів формування й функціонування логістичних систем промислових підприємств. Міротін Л. Б., Ташбаєв І. Е. та Порошина О. Г. у своїй роботі [1] вказують на можливість оцінки

логістичної системи шляхом визначення показників ефективності для окремих логістичних функцій: логістичного управління, обробки замовлень, планування виробництва, закупівлі продукції, постачання, складування, збуту, доставки замовлень. Ларіна Р. Р. у своїй праці [2] наводить приклад аналізу логістичної системи із застосуванням методів сітьового управління, синергетики, теорії систем. Теорію систем також розглядали у своїй роботі [3] Міротін Л. Б., Чубуков О. Б., Ташбаєв І. Е., які зауважували, що вивчення внутрішньої будови організації є можливим завдяки системному підходу. Цими авторами підкреслюється необхідність застосування методології системного аналізу, яка використовує комплекс прийомів та методів розробки організаційних структур. Доцільність використання системного аналізу в процесі формування організаційної системи логістики обумовлена типом логістичної системи, для якого характерною є відкритість і прагнення до більшої спеціалізації своїх елементів та ускладнення структури [4]. Якщо організація розширюється, це призводить до створення нових підрозділів, розширення асортименту продукції, організації нових відділів збуту.

Для комплексної оцінки ефективності функціонування логістичної системи підприємства треба провести аналіз організаційної структури логістики, що впроваджена на підприємстві. На думку Сергєєва В. І., аналіз треба проводити з позиції оцінки трьох рівнів: управлінських рішень щодо організації логістичної системи, її агрегованих характеристик та організаційної ефективності [5]. Згідно з цими рівнями автором було запропоновано використовувати анкетне опитування керівників та фахівців промислових підприємств машинобудування. В анкету було запропоновано включити питання щодо вказаних рівнів та була визначена шкала для бальної оцінки експертами характеристик організаційної структури логістики на підприємствах.

Перший розділ анкети містить питання, котрі стосуються управлінських характеристик логістичної системи:

- департаменталізації (структурування підрозділів служби логістики);
- спеціалізації (зосередження діяльності кожного підрозділу на відносно вузькій спрямованості логістичної діяльності);
- розміру підрозділів;
- делегування повноважень у логістичній структурі,

під яким мається на увазі процес передачі управлінських повноважень керівництва іншим відповідальним особам (рис. 1).

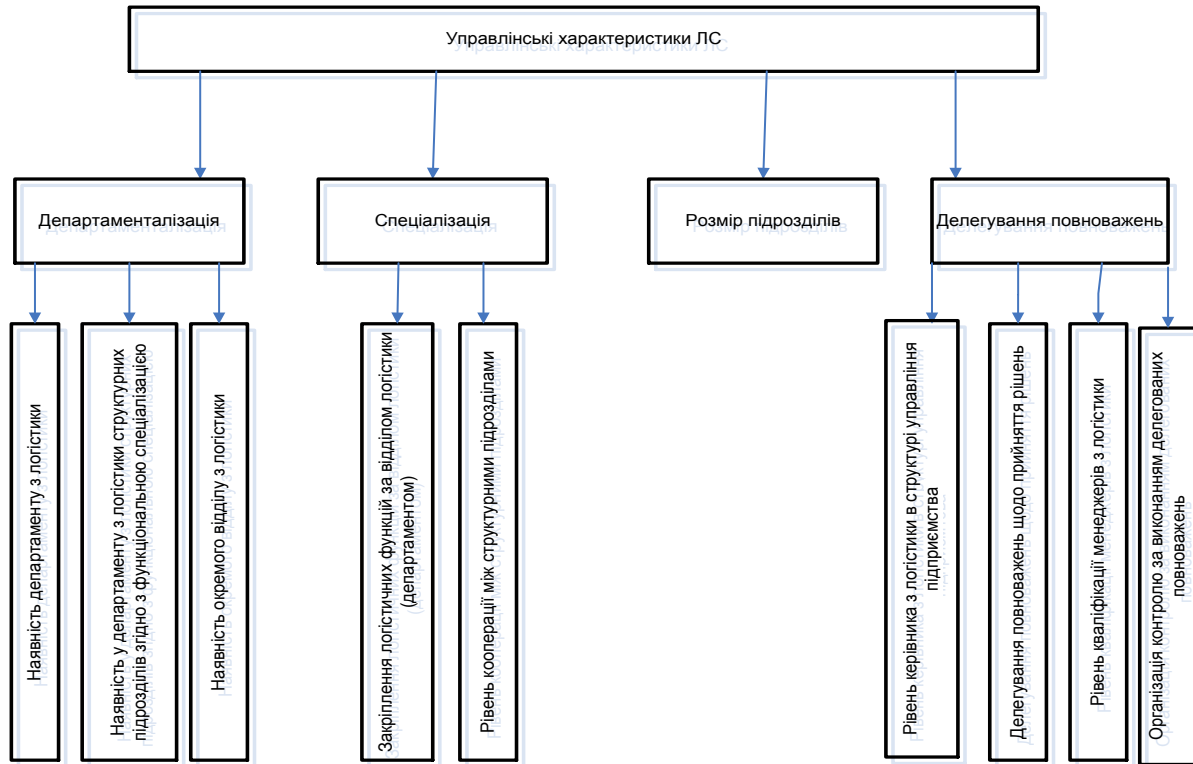

Рис. Управлінські характеристики ЛС та чинники, що їх визначають

Другий розділ анкети охопив питання щодо агрегованих характеристик логістичної системи:

складності (кількості елементів системи);

норми керованості (НК) – показника, що відображає кількість працівників, що припадають на одного керівника;

ступеня централізації (кількості рішень, що приймаються на рівні підлеглих осіб);

кількості рівнів ієрархії;

ступеня формалізації (наскільки робота всередині системи стандартизована) (рис. 2).

Третій розділ анкети спрямований на оцінку респондентами організаційної ефективності логістичної системи промислового підприємства (рис. 3). Питання

анкети були складені таким чином, щоб охопити такі показники організаційної ефективності:

економічність (співвідношення необхідних і фактичних витрат ресурсів);

гнучкість та адаптивність (реагування всіх поточкових процесів на тенденції попиту на ринку);

швидкість реакції на зміни зовнішнього середовища;

надійність комунікацій (надійність обміну інформацією між елементами організаційної структури);

оперативність прийняття рішень;

наявність конфліктів (наявність суперечностей в організаційно-трудових відносинах).

Рис. 2. Агреговані характеристики ЛС та чинники, що їх визначають

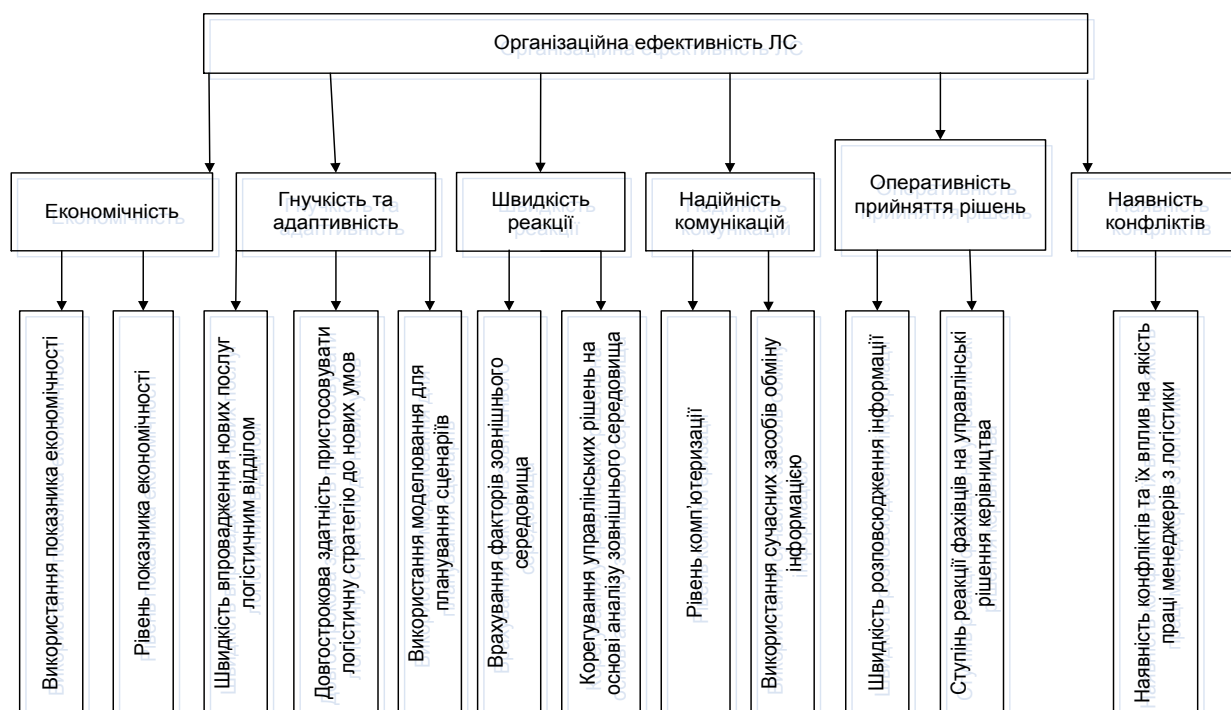

Рис. 3. Характеристики організаційної ефективності ЛС та чинники, що їх визначають

Респондентам було запропоновано оцінити організаційну систему логістики підприємств машинобудування. Кожне питання було спрямоване на виявлення впливу відповідного чинника, що визначає організаційну систему логістики підприємства, оцінювання проводилось в балах від 1 (відсутність, низький прояв

чинника) до 10 (високий прояв чинника, його наявність на підприємстві). На підставі отриманих даних можна провести аналіз організаційних систем логістики промислових підприємств, визначити рейтинг кожного з них щодо рівня їх організаційного забезпечення логістики та надати відповідні рекомендації з метою їх подальшого вдосконалення та

ефективного функціонування.

Таким чином, для визначення стану організаційного забезпечення функціонування логістичних систем підприємств було використано метод експертних оцінок. Поділ чинників, що характеризують організаційну систему логістики, на три рівні – управлінські, агреговані та показники ефективності – дозволяє визначити, у якому саме напрямі необхідно підвищувати ефективність логістичної системи та вдосконалювати її організаційну структуру, що відповідає сучасним вимогам ринку підвищення конкурентоспроможності підприємств машинобудування.

Було проведено вивчення теоретичних засад оцінки стану організаційної системи логістики промислового підприємства та запропоновано використання експертного методу для дослідження рівня організаційного забезпечення формування та функціонування логістичних систем промислових підприємств. Сучасні тенденції розвитку організаційних структур логістичних систем конкурентоспроможних підприємств вказують на необхідність подальших наукових досліджень вітчизняними вченими в цьому напрямку.

Література: 1. Ларина Р. Р. Ефективність функціонування мікрологістичних систем: підходи та проблеми / Р. Р. Ларина, А. В. Рязанов // ДонДУУ. – 2006. – № 1(35). – С. 120–126. 2. Миrotин Л. Б. Эффективная логистика / Л. Б. Миrotин, Ы. Э. Ташбаев, О. Г. Порошина. – М.: Экзамен, 2003. – 160 с. 3. Ташбаев Ы. Э. Логистическое администрирование: учебн. пособ. / Ы. Э. Ташбаев, Л. Б. Миrotин, А. Б. Чубуков. – М.: Экзамен, 2003. – 480 с. 4. Шаповал О. М. Модель логістичної системи підприємства / О. М. Шаповал // Економіка розвитку. – 2012. – № 3. С. 64–69. 5. Сергеев В. И. Корпоративная логистика: 300 ответов на вопросы профессионалов / В. И. Сергеев. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 976 с.

References: 1. Laryna R. R. Efektyvnist funktsionuvannia microlohistychnykh system: pidkhody ta problemy / R. R. Laryna, A. V. Riazanov. – DonDUU. – 2006. – No. 1(35). – Pp. 120–126. 2. Mirotin L. B. Effektivnaya logistika / L. B. Mirotin, Y. E. Tashbaev, O. G. Poroshyna. – M.: Ekzamen, 2003. – 160 p. 3. Tashbaev Y. E. Logisticheskoye administrirovaniye: uchebn. posob. / Y. E. Tashbaev, L. B. Mirotin, A. B. Chubukov. – M.: Ekzamen, 2003. – 480 p. 4. Sharovalov O. M. Model logistychnoi systemy pidpriemstva / O. M. Sharovalov // Ekonomika rozvytku. – 2012. – No. 3. – Pp. 64–69. 5. Sergeev V. I. Korporativnaya logistika: 300 otvetov na voprosy professionalov / V. I. Sergeev. – M.: INFRA-M, 2005. – 967 p.

Інформація про автора

Панасьянц Ганна Сергіївна – аспірант кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства Харківського національного економічного університету (61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а, e-mail: annapjatak@mail.ru).

Інформація об авторе

Панасьянц Анна Сергеевна – аспірант кафедри економіки, організації та планування діяльності підприємства Харківського національного економічного університету (61166, г. Харьков, пр. Ленина, 9а, e-mail: annapjatak@mail.ru).

Information about the author

H. Panasjants – postgraduate of the Department of Enterprise Economics, Organization and Activity Planning of Kharkiv National University of Economics (9a, Lenin Ave, 61166, Kharkiv, e-mail: annapjatak@mail.ru).

Рецензент

докт. екон. наук,

Стаття надійшла до ред.

професор Ястремська О. М.

23.10.2012 р.

